

Не знам да ли се то време растеже или се догађаји убрзавају. Уосталом, изађе му на исто. Али просто је невероватно колико се за кратко време накупи глупости и повода за писање и коментарисање. При чему није јасно да ли је ових изазова више на глобалном или локалном плану.

Лично, ипак, преферирам „домаћи“ терен. Погледајте само овај импресиван, а насумичан списак могућих тема. Некако баш у време обележавања десетогодишњице бомбардовања Србије процурела је вест о намераваном учешћу наших војника у саставу НАТО снага које се спремају да одрже маневре у Грузији. (Вест је у међувремену немашто демантована, а између министарстава одбране и спољних послова заподела се полемика око одговорности за ту одлуку „која никада није донета“.)

У неким земљама – превасходно, „трећег света“ – повремено долази до насиља и крвавих обрачуна између власти и опозиције, али је заиста ретка појава да, као недавно у Новом Пазару, једни на друге оружје потезу присталице два министра који седе у истој влади. Уопште, најзанимљивије ствари и најжешћи политички дуели на српској политичкој сцени одигравају се унутар владајуће коалиције, док је опозиција углавном забављена сама собом, својим међусобним односима и унутарстраначким сукобима. Тако, на пример, док посланици – званично – највеће српске опозиционе странке огорчено полемишу о распореду седења у парламенту, кључна дебата о српској геополитичкој будућности и унутрашњем државном устројству (НАТО, Русија, ЕУ, Статут Војводине, регионализација...) води се далеко од очију јавности, по форумима, кулоарима и фракцијама владајуће Демократске странке.

Србија има владу која је вероватно светски првак у броју и брзини неиспуњених предизборних обећања, од којих су само нека последица актуелне економске кризе, док је већина била неиспуњива од самог почетка. Имамо неку врсту тајкунског рата, који институције, политичаре и медије постројава и поларизује више од било које „озбиљне“ политичке теме. Имамо најбројнију владу у Европи, која одбија да редукује број министарстава под изговором да то „ништа суштински не решава“ (наравно да не решава ништа суштински, али би било лепо да се тај број ипак смањи, макар колико то било „симболички“ и „демагошки“). И имамо готово јединствен случај опозиције која, по свему судећи, ништа од свега наведеног неће бити у стању да искористи.

Тој и таквој Србији непрестано се подмеће нека нова политичка коска, нека назови „врућа“, актуелна тема која више служи за замајавање јавности и скретање пажње са озбиљних проблема. Подизање тужбе против Добрице Ћосића због „изазивања националне, расне и верске мржње“ од стране ЈУКОМ-а и Хелсиншког одбора у Србији представља типичан пример једне такве коске, односно класичне замене теза. Шта је Добричин грех у очима ових невладиних организација и њихових агилних председница? Ваљда то што се у једној полуреченици својих недавно објављених дневничких забелешки, писаних за време НАТО бомбардовања, погрдно изразио о косовским Албанцима, назвавши их „социјалним, политичким и моралним талогом трибалног, варварског Балкана“, који Америку и Европску унију узима за савезника у борби против „најдемократскијег, нацивализованијег, најпросвећенијег балканског народа – српског народа“.

Није ово ни место ни прилика за оцену политичког и књижевног профила Добрице Ћосића. Његова комплексна биографија и његово дело свакако дају основе за различита тумачења. Али овако истргнути из контекста једну реченицу и узети је за повод тужбе и хајке на једног остарелог писца достојно је најзнаменитијих цензорских достигнућа од времена шпанске инквизиције до Стаљинових „књижевних критичара“.

Лично нисам склон оваквом стереотипизирању појединих народа – а још мање ми, морам признати, уверљиво делује она похвала српском народу из другог дела инкриминисане реченице. Али какве везе то има? Чак и да нису у питању дневничке белешке. Чак и да није био рат. Чак и да нам над главама нису зујали НАТО авиони и њихове „паметне бомбе“ које су сејале уништење и смрт широм Србије. Чак и да Ћосић нема година колико има. Напокон, чак и да ове Ћосићеве речи не делују као, такорећи, мајчина душица у односу на све оно што је током последњих осамнаест година изречено на рачун Србије и Срба од стране бројних западних политичара и новинара (Медлин Олбрајт, Ричард Холбрук, Џо Бајден, Хелмут Кол, Жак Ширак, Анри Леви...) – а да и не говоримо о бившој југословенској браћи и њиховим политичарима, интелектуалцима и медијима.

Били би потребни томови књига да се саберу све неистине и све гадости које су у овом периоду изговорене и написане о Србима. А посебна је прича што у свим тим неистинама и гадостима често главну реч водили управо интелектуалци из Србије, и/или српске националности.

Све у свему, јесте смешно, јесте тужно, али није ни сасвим наивно. Наиме, ова тужба против Ћосића и оваква пракса само је илустрација онога што би један део овдашње „људскоправашке“ елите радио и у шта би претворио Србију само када би добио прилику.